

לפני 25 שנה

גיליון "העולם הזה" שראה אור השבוע לפני 25 שנה בדיוק, הקדיש כתבת-תחקיר נרחבת לנישוא הגירתם של ישראלים לחוץ-לארץ. הכתבה פורסמה תחת הכותרת "למטרת הגירה" היא תיאור את ראשיתו של התהליך, שהביא כיום למצב שבו כימעט אחד מכל המרשה ישראלים ירד לחוץ-לארץ. מדור הפלילים של השבועון סיקר את אחת מפרשות העיתונות הראשונות של המדינה, שבה היתה מעורבת צמרת המפלגה הדתית, "המזרחי" (אחת משתי מרכיבות המפלגה החדשה). הכותרת היתה: "רוזנברג: היכן קבור הכסף?"

מדור הקולנוע הביא, על פני שני עמודים, סדרת תמונות

מתוך סרטו החדש של צ'ארלי צ'אפלין, "אורות הכרך", שהגיע השבוע, לפני 25 שנה, לאקרני הקולנוע בארץ. כתבת-השער הוקדשה לצייר הירושלמי רפי שטרן — דיוקנו וארבע-חיו כאמון. מדור הקולנוע סיקר את הסרט, "האנס כריסטיאן אנדרסון" בכיכובו של דני קוי.

בשער הגיליון: צייר ירושלמי רפי שטרן.

"למטרת הגירה" 900 תאריך: 13.1.55

נוף של חצי תריסר גישאות מיזרח-אירופיים * בן-גוריון עולה לרגל למרחביה * תמר גלאי מחנכת נסיך סעודי

העם

הסיגנון החדש

הנוסע בימים אלה ברחבי הארץ, מזדעזע מד פעם בפעם כשהוא נתקל במבט מתחלחל, בוועות שהורכבו על גבי הנוף המעונה.

השתתף הארץ הפכה כימעט לסיגנון לאומי חדש. בחיפה, ליד נוה-השאנן, הקימו קבלנים וריונים שורה של קוביות לבנות מכווערות על הרקס ממש, השחיתו ללא תקנה את המראה הנהדר-לשעבר של הרקמל מן הים. בצפת שפכו על הנוף, מול העיר היפהפיה, ערימה שלמה של קוביות לבנות אלה. הערים הערביות-לשעבר, ש-הצטיינו בסיגנון מקומי משלהן — רמלה, מגדל, באר-שבע — השתנו עד בלי הכר כשמיווג-הגליות הביא עימו את עירבוב הסיגנונות של חצי תריסר גישאות מיזרח אירופיים וצפון-אמריקאיים. משוטט מוכה חרדת-קודש, שוב אינו יכול לשאת את מבטו אל הנוף אפוף-ההוד של סדום — המקום היפה ביותר בישראל, ואולי בעולם כולו — מבלי לחשוש כי יראה שורה של קופסות בתים לבנות, העומדות וקופות כחיילי-יעופרת, כאילו הודבקו על הנוף בנומי לעיטה.

לא רק הנוף הגיאוגרפי השתנה. דומה שהסיגנון החדש הספיק להשחית באותה מידה את הנוף הרוחני. המפה של נוף זה — העיתון — הראתה השבוע סימנים בולטים: שורה ארוכה-ארוכה של מיספטי שחיתות, דו"חים וחקירות שהצטרפו ל-תרשים שלם של מיזבלה.

לולא ידע האדם הישראלי כי מתחת למיזבלה לאומית זו נושמת קרקע אנושית בריאה ופוריה, יכול היה להתייאש. בידעו זאת, יכול היה לקוות — למטאטא.

מפרגות

מכונת "ביואיק"

שבוע שעבר הגיעה מכונת ביואיק קטנה לקיבוץ מרחביה. מתוך המכונת יצאו דויד בן-גוריון ומוכרו, פסעו כצעדי דים מהירים לעבר שיכון-הוותיקים של הקיבוץ, שם חיכו להם מנהיגי מפ"ם. מאיר יערי ויעקוב חזן.

המיפגש המפא"ם-י"ם-מ"מי הוגבל תחילה להעלאת זיכרונות מתקופת הבראשית, ו-עבר לפסים מעשיים רק לאחר שנלגמו כוונותיהם הראשונות. אשר הובאו ממיטי בה המשק, בן-גוריון הודיע שהוא בא לפגישה על דעת עצמו, אם כי בידיעהם ובהסכמתם של כמה מראשי מפא"ם. לא יגינה על המסכימים לקיום פגישה זו: ראשה-המשלה, משה שרת, שהוסיף להתחבט בשמירת שרידי הקואליציה שלו עם הציונים-הכלליים.

שלושה אנשים. לאחר שפירט דויד בן-גוריון את רשימת עסקי מיפגשו, שסמכו את ידם על הפגישה, ניגש ישר לעניין, והציע הצעה מרחיקת-לכת: הקימת מיסלגת-פועלים ישראלית, לפי דוגמת הלייבור הבריטי, שבה יהיה אגף ימני (מפא"ם), אגף מתון (לאחדות-העבודה) ו-

אגף-שמאלי (מפ"ם). אמר הרועה משדה בוקר תוך מהלך פירוט ההצעה: "כל ההבדל ביני וביניכם יהיה, שאתם תגידו, סטלין זיכרונו לברכה ואני אשנה מילה אחת..."

ראשי מפ"ם לא הסכימו להערה זו, ממש כשם שלא הסכימו לדבריו של בן-

"לא תמיד מצליח האב להשתלט על ילדו."
"אם כן, הריהו אב בלתי מוצלח."
"ייתכן..."
דרישה קולע זה הפיג את המתח, ומי אותו הרגע ואילך התנהלה השיחה בקליר-לות. שני הצדדים נפרדו במצב-רוח טוב.

מנהיג "המיזרחי" בבית-המישפט

הרב מרדכי נורוק, מי ש-יהיה חברי-כנסת ושר בישראל, אחר, ישראל רוזנברג.

סעודיה

אילוף נאיף הנואף

בין רבבות הסטודנטים של אוניברסיטת קליפורניה מצויים כ-300 סטודנטים ורים שני הגושים הגדולים בין הסטודנטים ה-זרים: הערבים (400 איש) והישראלים (200). בין יוצאי שמונה ארצות-ערב לבין הישראלים לא שורת ידידות יתרה, אם כי הם נפגשים לעתים, כפי שקרה החודש, בנשף החורף הגדול והמפואר של אירגון הסטודנטים הזרים בלוס-אנג'לס.

הנשף הצטיין לא רק בגודלו ובפארו, אלא גם באורח-הכבוד שלו: אמיר נאיף, אחי מלך סעודיה, סעוד, ומפקד מישמר-המלך, המסייר בארצות-הברית. דבר זה לא מצא חן בעיני זוג סטודנטים ישראליים, עמוס גלאי (28), הלומד שימור-קרקע ותמר גלאי (23), הלומדת הוראת-ילדים קשי-חינוך. תמר החליטה להנך את נאיף, שהתנהג ברברנות, ונאף בעיניו אחרי כל סטודנטית שעברה באולם הנשף.

דרך אנכי, קצת שכנים. מספרת תמר בדו"ח על אילוף נאיף הנואף, כפי שכתבה במכתב לביתה: "מאחר שראינו שהוא יותר מדי מבוסס מהכבוד שחולקים לו (ובעיקר מריקודי-הבטן של הרקדניות הערביות) החלטנו להעיב על מצב רוחו". הגלאים, חובבי השחמט, תיכננו מהלך

פיקח, העמידו פנים כאילו ההובי שלהם הוא איסוף אוטוגרפים: "עמוס ואני ניגשנו אליו (אל נאיף) וביקשנו את חתימתו. הדבר התניף מאד לאמיר. מייד חתם ואף לחץ את ידו של עמוס בחמימות יתירה.

"ואו באה המכה. עמוס (הדובר שש לשונות) אמר לו בערבית: דרך אנכי, אנו קצת שכנים, אנו ממדינת ישראל, האמיר ושומרי ראשו החווירו וכשקולו רועד מועם חזר ושאל כמה פעמים: מה? מישראל? רוצה לחטוף את האוטוגרף מידיו של עמוס..."

הגלאים לא הסתפקו בתלול זה, וחלמו על סיבוב שני. סיימה תמר את מיכתבה במילים: "אתם יכולים למסור זאת לעי-תון. נקווה שבזכות זה (חתימת האוטוגרף) יקבל נאיף עונש מוות בארצו."

אנשים

● **לציפורנה שרת**, אשת ראש-הממשלה, שקטת הדיבור, המרבה לבלות את זמנה ליד הגה מכוניתה הפרטית, כימעט וקמה השבוע מתחרה: היתה זאת אשה בת 45, לבושת הדר, שניסתה להתפרץ לבית משפחת שרת, בהכריזה בארבע לשונות (אנגלית, צרפתית, רוסית וגרמנית) כי ההשגחה העליונה הועידה אותה להיות רעייתו של **משה שרת**. ההשגחה לא עזרה לה כשהובאה בפני שופט השלום הירושלמי, שציווה לשלחה לבדיקה בבית חולים לחולי-נפש, למרות שהטוענת לשרת הצהירה על ייחוסה הרם — צאצאית קיסרי רוסיה וקיסרי סין גם יחד.

● כמסתבר עם אשה נתגלה גם ראש-ממשלה (ושרי-החוז) של סין-העממית, **צ'ו-אן-לאי**, חניך האוניברסיטה הגרמנית גטינגן. רק השבוע גילה רשם עיר האוניברסיטה, כי צ'ו, המנהיג הקומוניסטי הסיני, היה אביו של ילד בלתי-יחוקי, קונג, שגולד לאם גרמניה ב-1923, נפל, כשהוא משרת בצבא הגרמני, בחזית המזרחית ב-1945.

● חברי-הכנסת הענו של מפא"ם ואיש עין-חרוד, **שלמה לביא**, גילה לעיתונאי שבא לדריאנו בקיבוצו כמה מאהבותיו: מילבד הקבוצה הגדולה שהוא יוצרה, אותה לביא לראות על הבמה את **אהרון מפסקין**, לקרוא את **ז'הר (ס)**, יוצרה **פמילנסקי**, ולכתוב את האוטוביוגרפיה שלו, כשהוא כותב כל דף (עד כה: 50 דף) חמש פעמים. מה שביא לא אותה: את הכנסת, והוא אמר: "בכנסת אין לי כל עניין, אני מחכה בכל רגע להפטר ממנה". הייתי רוצה להיות בריא ולעבוד בשדה.

● לאחר בנו הראשון **יפתח-פלדמ"ח** (3) והשני **סירי-בנימין** (2) החליט סגן-אלוף **רחבעם** (גנדי) **זאבי** לקרוא לבתו שגולדה השבוע בשם **מצודה**, ול-צדף גם אותה בשנה הבאה למסע השנתי והמסורתי למצדה, עם כל הצאצאים. השם שברר לבנו הבא (בתוכנית לעתיד ה-קרוב): **צ'קף**.

* הספר פורסט כעבור זמן תחת הכותרת עלייתו של שלום לייש, והוא מה מעוליס שבספריו דור זה.

** לביא ויתר על חסינותו כחברי כנסת, כאשר דרס בשגגה נער ערבי בואדי-ערה. מאוחר יותר התפטר מה-כנסת.